

ПАРАДАК ПРЫЗНАЧЭННЯ І ВЫПЛАТЫ ДАПАМОГ СА СРОДКАЎ ДЗЯРЖАЎНАГА САЦЫЯЛЬНАГА СТРАХАВАННЯ

Са сродкаў дзяржаўнага сацыяльнага страхавання па месцы працы, выплачваюцца дапамогі:

- па часовай непрацаздольнасці (за выключэннем дапамог па часовай непрацаздольнасці ў сувязі з няшчаснымі выпадкамі на вытворчасці і прафесійнымі захворваннямі);
- па цяжарнасці і родах;
- жанчыне, якая стала на ўлік у арганізацыі аховы здароўя Рэспублікі Беларусь да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці;
- у сувязі з нараджэннем дзіцяці;
- па догляду за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў;
- на дзяцей ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў у перыяд выхавання дзіцяці да 3 гадоў;
- на дзяцей, старэйшых за 3 гады з асобных катэгорый сем'яў;
на пахаванне.

Права на выплаты па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню набываецца ў залежнасці ад выплаты узносаў на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне на адпаведныя страхавыя выпадкі.

Дапаможнік па часовай непрацаздольнасці і па цяжарнасці і родах

Дапамога па часовай непрацаздольнасці прызначаецца ў выпадках: страты працаздольнасці ў сувязі з захворваннем або траўмай у быцце; догляду за хворым членам сям'і, у тым ліку за хворым дзіцем ва ўзросце да 14 гадоў (дзіцяці-інваліда ва ўзросце да 18 гадоў); догляду за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў і дзіцем-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў у выпадку хваробы маці альбо іншай асобы, якая фактычна ажыццяўляе догляд за дзіцем; догляду за дзіцем-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў у выпадку яго санаторна-курортнага лячэння, медыцынскай рэабілітацыі; пратэзавання, якое ажыццяўляецца ў рамках аказання медыцынскай дапамогі ў стацыянарных умовах, пратэзна-артапедычнай арганізацыі; каранціну.

Права на дапамогу па часовай непрацаздольнасці і па цяжарнасці і родах маюць грамадзяне, на якіх распаўсюджваецца дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне і за іх, а таксама імі самімі ў прадугледжаных заканадаўствам выпадках выплачваюцца абавязковыя страхавыя ўзносы.

Дакументы, неабходныя для прызначэння дапамогі.

Дапаможнік па часовай непрацаздольнасці і па цяжарнасці і родах прызначаецца на падставе лістка непрацаздольнасці, выдадзенага і аформленага ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Месца прызначэння дапамог

Работнікам, а таксама асобам, якія працуюць па грамадзянска-прававых дагаворах у юрыдычных асобаў, індыўідуальных прадпрыемстваў, натарыусаў, якія ажыццяўляюць натарыяльную дзейнасць у натарыяльным бюро, адвакатаў, якія ажыццяўляюць адвакацкую дзейнасць індыўідуальна, дапамогі прызначаюцца плацельшчыкам страхавых узносаў (наймальнікам) і выплачваюцца ў кошт налічаных абавязковых страхавых узносаў у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва (далей – Фонд).

Асобам, уплачваюцых абавязковыя страхавыя ўзносы самастойна, а таксама выконваюць работы па грамадзянска-прававых дагаворах у фізічных асоб, дапамогі прызначаюцца тэрытарыяльнымі органамі Фонду па месцы пастаноўкі на ўлік у якасці плацельшчыкаў. Названыя асобы выплачваюць абавязковыя страхавыя ўзносы ў бюджэт Фонду за вылікам сум налічаных дапамог.

Умовы прызначэння дапамог па часовай непрацаздольнасці і па цяжарнасці і родах

Дапамога па часовай непрацаздольнасці прызначаецца, калі зварот за ім рушыла ўслед не пазней за 6 месяцаў з дня, наступнага за днём заканчэння перыяду вызвалення ад працы ў сувязі з часовай непрацаздольнасцю.

Дапамога па цяжарнасці і родах прызначаецца, калі зварот за ім рушыла ўслед не пазней за 6 месяцаў з першага дня вызвалення ад працы згодна з лістку непрацаздольнасці.

Памеры дапамог

Дапаможнік па часовай непрацаздольнасці на агульных падставах прызначаецца ў памеры 80% сярэднядзённага заробку за першыя 12 календарных дзён непрацаздольнасці і ў памеры 100% сярэднядзённага

заробку за наступныя календарныя дні бесперапыннай часовай непрацаздольнасці.

Дапамога па цяжарнасці і родах прызначаецца ў памеры 100 працэнтаў сярэднядзённага заробку за календарныя дні, засведчаныя лістком непрацаздольнасці.

Тэрміны прызначэння і выплаты дапамог

Дапамогі назначаюцца на працягу 10 дзён з дня звароту, а ў выпадку запыту альбо прадстаўлення дакументаў або звестак ад іншых дзяржаўных органаў, іншых арганізацый або атрымання дадатковай інфармацыі, неабходнай для назначэння дапамогі, - на працягу 1 месяца.

Выплата дапамогі па часовай непрацаздольнасці і па цяжарнасці і родах работнікам вырабляецца ў дні, устаноўленыя для выплаты заробковай платы.

Дзяржаўныя дапамогі сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей

Права на дзяржаўныя дапамогі сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей, маюць асобы:

- пастаянна пражываюць у РБ;
- часова пражываюць у Рэспубліцы Беларусь замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, на якіх распаўсюджваецца дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне і за якіх выплачваюцца абавязковыя страхавыя ўзносы.

Дапамога жанчынам, якія сталі на ўлік у арганізацыях аховы здароўя да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці

Дапамога прызначаецца жанчынам, якія сталі на ўлік у арганізацыях аховы здароўя Рэспублікі Беларусь да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці, рэгулярна наведвалі дадзеныя арганізацыі і якія выконвалі загад лекара на працягу ўсяго тэрміну цяжарнасці.

Дапамога прызначаецца і выплачваецца аднаразова ў памеры 100 працэнтаў найбольшай велічыні бюджэту пражытачнага мінімуму, дзеючага на дату нараджэння дзіцяці (незалежна ад колькасці народжаных дзяцей).

Дапамога ў сувязі з нараджэннем дзіцяці

Дапамога ў сувязі з нараджэннем дзіцяці назначаецца і выплачваецца на кожнае дзіця адначасова пры нараджэнні, усынаўленні (удачарэнні) у наступных памерах:

на першага дзіцяці — 10 БПМ (найбольшай велічыні бюджэту пражытачнага мінімуму, дзеючага на дату нараджэння дзіцяці);

на другога і наступных дзяцей — 14 БПМ (найбольшай велічыні бюджэту пражытачнага мінімуму, дзеючага на дату нараджэння дзіцяці).

Пры вызначэнні памеру дапамогі ў сувязі з нараджэннем дзіцяці ўлічваецца дзеці, у тым ліку ўсыноўленыя (удочереныя), а таксама воспитываемыя ў сям'і пасербы і падчарыцы ва ўзросце да 18 гадоў.

Дапамога ў сувязі з нараджэннем дзіцяці не прызначаецца ў выпадках пакідання дзіцяці ў арганізацыі аховы здароўя, адмовы ад дзіцяці, адабрання дзіцяці, нараджэння мёртвага дзіцяці.

Дапамога па догляду за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў

Права на штомесечная дапамога па догляду за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў маюць маці (мачаха) у поўнай сям'і, бацька ў няпоўнай сям'і, усынавіцелю (удочеритель), апякун дзіцяці. Бацька (айчым) у поўнай сям'і, іншыя члены сям'і або сваякі дзіцяці маюць права на такую дапамогу ў выпадку, калі яны:

- знаходзяцца ў адпачынку па догляду за дзіцем да дасягнення ім узросту 3 гадоў;
- з'яўляюцца ІІ (натарыусамі, адвакатамі, рамеснікамі) і прыпынілі дзейнасць у сувязі з доглядам дзіцяці да 3 гадоў у адпаведнасці з заканадаўствам, а маці выйшла на працу (вучобу).

Памер дапамогі па догляду за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў вызначаецца зыходзячы з сярэднямесячнай зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы (далей — СЗП).

Дапамога па догляду за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў прызначаецца і выплачваецца на кожнае дзіця ў наступных памерах:

- на першага дзіцяці — 35% СЗП;
- на другога і наступных дзяцей — 40% СЗП.
- на дзіця-інваліда – 45% СЗП.

Пры вызначэнні памеру дапамогі па доглядзе за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў улічваецца дзеці ва ўзросце да 18 гадоў, воспитываемыя ў сям'і (у тым ліку пасербы і падчарыцы).

У шэрагу выпадкаў дапаможнік па догляду за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў прызначаецца ў памеры 50% ад устаноўленага. Памер дапамогі (100% ці 50%) вызначаецца па асобе, які ажыццяўляе догляд за дзіцем.

Дапамога прызначаецца ў памеры 50%, калі асоба, якая ажыццяўляе догляд за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў:

- працуе больш чым на 0,5 стаўкі ў агульнай складанасці ў аднаго або некалькіх наймальнікаў;
- працуе да 0,5 стаўкі і адначасова выконвае працу на даму ў аднаго або некалькіх наймальнікаў;
- выконвае працу на даму больш чым у аднаго наймальніка;
- выконвае работу па грамадзянска-прававым дагаворы;
- з'яўляецца ІП, прыватным натарыусам, адвакатам; рамеснікам, не прыпынілі дзейнасць у адпаведнасці з заканадаўствам;
- праходзіць падрыхтоўку ў клінічнай ардынатуры ў вочнай форме і атрымлівае стыпендыю;
- атрымлівае адукацыю пасля вну ў дзённай форме атрымання адукацыі і атрымлівае стыпендыю.

Калі ў поўнай сям'і маці працуе або мае іншы выгляд занятасці (ІП, натарыус, рамеснік), а не працуе (не навучэнец) бацька ажыццяўляе догляд за дзіцем ва ўзросце да 3 гадоў, дапамога будзе пакладзена па месцы працы мамы ў памеры 100%. Пры гэтым бацька можа быць зарэгістраваны ў органах па працы або атрымліваць пенсію.

Дапамога на дзіця старэй 3 гадоў з асобных катэгорый сем'яў

Штомесячныя дапамогі на дзяцей ва ўзросце старэй 3 гадоў прызначаюцца асобным катэгорыям сем'яў:

- 1) калі ў сям'і выхоўваецца дзіця-інвалід ва ўзросце да 18 гадоў;
- 2) калі ў сям'і выхоўваецца дзіця да 18 гадоў, інфіцыраванае ВІЧ;
- 3) калі ў сям'і бацька (айчым) з'яўляецца вайскоўцам тэрміновай службы або праходзіць альтэрнатыўную службу;
- 4) калі абодва бацькі (у т. ч. мачыха, айчым) у поўнай сям'і альбо бацька ў няпоўнай сям'і з'яўляюцца інвалідамі І або ІІ групы, а таксама, калі адзін з бацькоў у поўнай сям'і з'яўляецца інвалідам І групы, а другі ажыццяўляе догляд за ім і атрымлівае адпаведную дапамогу. Бацькі-інваліды пры гэтым могуць працаваць і атрымліваць заробную плату.

Памер дапамог на дзяцей, старэйшых за 3 гадоў:
на дзіцяці-інваліда ва ўзросце да 18 гадоў — 70 % БПМ,
на астатніх дзяцей у сям'і - 50% БПМ.

Права на дапамогу

Дапамога прызначаецца штогод на ўсіх дзяцей, старэйшых за 3 гадоў, якія выхоўваюцца ў вышэйназваных катэгорыях сем'яў.

Дапамога назначаецца, калі на дату звароту за ім, а таксама не менш за 6 месяцаў у годзе, які папярэднічаў году звароту за дапамогай, працаздольны бацька (айчым) у поўнай сям'і або працаздольны бацька ў няпоўнай сям'і працавалі або мелі іншы выгляд занятасці.

Умовы занятасці ў папярэднім годзе не распаўсюджваюцца на бацькоў, якія з'яўляюцца атрымальнікамі пенсій, ажыццяўляюць догляд за дзіцём ва ўзросце да 3 гадоў, дзіцем-інвалідам да 18 гадоў, інвалідам I групы, асобай, якая дасягнула 80-гадовага ўзросту.

Дапамога на дзяцей ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў у перыяд выхавання дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў

Сем'ям, якія выхоўваюць дзіцяці да 3 гадоў і ад 3 да 18 гадоў прызначаецца дапамога на дзяцей ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў у перыяд выхавання дзіцяці да 3 гадоў.

Дапамога выплачваецца на сям'ю адно незалежна ад колькасці дзяцей, старэйшых за 3 гадоў, якія выхоўваюцца ў сям'і.

Дапамога прызначаецца ў памеры 50% БПМ.

Асобам, якія адначасова маюць права на дапамогу на дзяцей, старэйшых за 3 гады з асобных катэгорый сем'яў і на дапамогу на дзяцей ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў у перыяд выхавання дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў прызначаецца і выплачваецца адзін від дапамогі па іх выбары.

Тэрміны прызначэння і выплаты дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей

Рашэнне аб прызначэнні дапамог прымаецца камісіяй на працягу 10 дзён з дня падачы заявы з усімі неабходнымі дакументамі, а ў выпадку запыту звестак ад іншых органаў – на працягу 1 месяца.

Дапамогі выплачваюцца ў дні, устаноўленыя для выплаты зароботнай платы (у т. ч. авансу).

Штомесячныя дапамогі выплачваюцца за бягучы месяц.

Месца прызначэння дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей

Дапамога ў поўнай сям'і прызначаюцца па месцы працы (вучобы) маці (мачахі) дзіцяці, а калі яна не працуе (вучыцца) або выконвае працу па ГПД – па месцы працы (вучобы) бацькі (айчыма) дзіцяці. Пры гэтым калі дапамога прызначаецца па месцы працы таце, яно можа выплачвацца маме па яе заяве праз банкі або аб'екты паштовай сувязі.

Дапамогі назначаюцца па асноўным месцы працы.

Асобам, якія працуюць у рэлігійнай арганізацыі, беспрацоўным, асобам, якія самастойна уплачваючым страхавыя ўзносы, а таксама якія працуюць у камерцыйных арганізацыях з сярэдняй колькасцю работнікаў да 15 чалавек уключна, дапамога прызначаецца ў органах па працы па месцы рэгістрацыі.

Калі атрымальнік дапамогі працуе па працоўнаму дагавору і з'яўляецца ІП, дапамога прызначаецца па месцы працы па працоўнаму дагавору. Калі атрымальнік вучыцца (дзённая форма) і працуе, дапамога прызначаецца па месцы вучобы.

Выплата дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей, спыняецца ў наступных выпадках

- адмовы ад дзіцяці;
- адмены ўсынаўлення (удачарэння), апекі (папячыцельства);
- адабрання дзіцяці з сям'і;
- пазбаўлення бацькоўскіх правоў атрымальніка дзяржаўнай дапамогі;
- змены месца выплаты дзяржаўнай дапамогі;
- выезду дзіцяці за межы Рэспублікі Беларусь на тэрмін больш двух месяцаў (за выключэннем дзяцей, бацькі якіх працуюць у дыпламатычных прадстаўніцтвах і консульскіх установах Рэспублікі Беларусь, і дзяцей, якія выехалі за межы Рэспублікі Беларусь для атрымання медыцынскай дапамогі);
  - навучання дзіцяці ў дзённай форме атрымання адукацыі за межамі Рэспублікі Беларусь;
  - выезду атрымальніка дзяржаўнай дапамогі на пастаяннае месца жыхарства за межы Рэспублікі Беларусь;
  - зняцця дзіцяці з рэгістрацыйнага ўліку па месцы жыхарства ў Рэспубліцы Беларусь або з рэгістрацыйнага ўліку па месцы

знаходжаньня ў Рэспубліцы Беларусь у выпадку адсутнасці ў яго рэгістрацыі па месцы жыхарства ў Рэспубліцы Беларусь (заканчэння тэрміну дзеяння дазволу на часовае пражыванне ў Рэспубліцы Беларусь або анулявання гэтага дазволу);

- смерці дзіцяці, прызнання яго без вестак адсутным або аб'яўлення памерлым;
- смерці атрымальніка дзяржаўнай дапамогі, прызнання яго без вестак адсутным або аб'яўлення памерлым;
- ўступлення непаўналетняга асобы ў шлюб альбо аб'явы непаўналетняга, які дасягнуў 16 гадоў, цалкам дзеездольным (эмансіпацыя).

Дапамога на пахаванне

У адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб пахаванні і пахавальнай справе» дапамога на пахаванне за кошт сродкаў Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва выплачваецца асобе, які ўзяў на сябе арганізацыю пахавання, у выпадку смерці:

- асобы, на якую на дату смерці або на працягу не менш за 10 гадоў распаўсюджвалася дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне і за яго альбо ім самім выплачваліся абавязковыя страхавыя ўзносы,
- пенсіянера, які атрымліваў пенсію са сродкаў дзяржаўнага сацыяльнага страхавання, у тым ліку прафесійнага пенсійнага страхавання,
- беспрацоўнага, зарэгістраванага ў камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне
- ці дзяцей названых асоб, якія не дасягнулі 18-гадовага ўзросту (навучэнцаў - 23-гадовага ўзросту).

У выпадку смерці асобы, якая мае права на пакрыццё выдаткаў на пахаванне ў адпаведнасці з заканадаўствам аб абавязковым страхаванні ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў, дапамога на пахаванне за кошт сродкаў дзяржаўнага сацыяльнага страхавання не прызначаецца і не выплачваецца.

Дапамога выплачваецца, калі зварот за ім рушыла ўслед не пазней шасці месяцаў з дня смерці, а ў выпадку доўгага вышуку памерлага - не пазней шасці месяцаў з дня пахавання.

Дапамога на пахаванне выплачваецца ў памеры сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы за пазамінулы месяц адносна месяца наступлення смерці.

Месца прызначэння дапамогі на пахаванне:

- у выпадку смерці застрахованых (акрамя асоб, самастойна уплачывавшых ўзносы) або іх дзяцей - па апошнім месцы працы;
- у выпадку смерці астатніх асоб або іх дзяцей - у органах па працы, занятасці і сацыяльнай абароне.